

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтесорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абраменкова В. У світі дитячих ігор. *Виховання школярів*. 2001. № 7. С.16–19.
2. Венгер Л. А. Сюжетно-рольова гра і психічний розвиток дитини. Спецкурс: Виховання дітей у грі. М.: Асоціація «Проф. освіта», 2001 р. 59–65 с.
3. Рогальська Н. В. Педагогіка дітей раннього віку: навч.-методич. посіб. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. 150 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка Навчальний посібник Київ: Академвидав, 2006. 456 с.

Стаття надійшла до редакції

01 травня 2023

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ
У ДОШКІЛЬНИКІВ В СВІТЛІ СУЧАСНОСТІ

УДК 373.2.015.31:172.15

КАМІНСЬКА АНГЕЛІНА

студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

ТОКАР ЛЮБОВ

викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article is devoted to the generalization of scientific views on the concept of "patriotism". It was revealed that patriotism is a feeling, the structure of which has three levels and the following components: love for the people, the Motherland, the state; active devotion to the Motherland; socially significant purposefulness; moral stability; readiness for self-sacrifice; dignity. Based on a comparison of the concepts of "patriotic education" and "national education", the concept of "patriotic education of preschool children" was clarified. The main directions (folk studies, Ukrainian studies, regional studies) and principles (general and special) of patriotic education are outlined. It was found that the tasks of patriotic education of preschool children are reflected in normative state documents of a mandatory or advisory nature, the State Standard of Preschool Education of Ukraine. An analysis of the Basic component of preschool education was carried out in the context of the outlined topic. The task of patriotic upbringing of preschool children is presented in accordance with the educational lines of the Basic Component as the State Standard of Preschool Education of Ukraine. The purpose and tasks of the partial program of national-patriotic education of preschool children "Ukraine is my Motherland" have been revealed.

Key words: Patriotism, patriotic education, tasks of patriotic education, preschool children, patriotic feelings.

Постановка проблеми. У світлі гострої соціальної кризи, суспільно-політичних подій, що склалися в нашій країні, проблема виховання любові та поваги до рідного краю, відчуття приналежності до свого народу, глибокої поваги до його надбань, усвідомлення необхідності та бажання захищати і відстоювати інтереси своєї Батьківщини набувають особливої актуальності. Завдання виховання національних і загальнолюдських духовних цінностей, усвідомлення особистістю свого громадянського обов'язку, утвердження якостей громадянина-патріота України знайшли відображення у Законі України «Про освіту», Концепції національно-

патріотичного виховання дітей та молоді, Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 рр. та ін. Українською державою на законодавчому рівні визнано дошкільну освіту обов'язковою первинною ланкою системи безперервної освіти та наголошено на її пріоритетності. Для здобуття дошкільної освіти створено мережу закладів, яка нині поповнюється новими закладами різних типів та форм власності. У контексті реформування системи освіти відбувається удосконалення змісту та форм здобуття системи дошкільної освіти України, переглядаються підходи до організації взаємодії з вихованнями, окреслення актуальних напрямів

виховання, навчання та розвитку дітей дошкільного віку в умовах сучасного закладу освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання патріотичного виховання належить до кола наукових інтересів сучасних дослідників психолого-педагогічних аспектів формування особистості. Так, поняття «патріотизм» як базове в національно-патріотичному вихованні охарактеризовано у працях І. Беха, А. Богуш, Т. Поніманської, Ю. Руденко та ін. Дослідники П. Кононенко, К. Чорна, Г. Шевченко та ін. підґрунтям національно-патріотичного виховання визначають національну свідомість. У дослідженнях Н. Борисової, М. Єпіхіної, Н. Курило, С. Тесленко, Л. Шкретієнко та ін. розкрито засоби національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Незважаючи на ті соціально-політичні умови, що склалися в нашій країні, посилений інтерес науковців та практиків до особливостей, змісту та засобів виховання почуття патріотизму в підростаючого покоління, питання патріотичного виховання дітей дошкільного віку потребує подальшого дослідження та уточнення.

Мета дослідження: уточнення і поняття «патріотичне виховання», виокремлення особливостей патріотичного виховання дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Дослідження питання національно-патріотичного виховання вимагає характеристики сутності поняття «патріотизм», «патріотичне виховання», «національне виховання».

На думку І. Беха, патріотизм – це безумовне і високо смислове почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе, причому воно має характеризуватися самозначущістю та пов'язуватися із життєвизначальними орієнтирами особистості [1].

Розглядаючи структуру почуття патріотизму І. Бех зазначає, що необхідними та достатніми в контексті цілісності доцільно вважати такі компоненти: любов до народу, Батьківщини, держави; діяльнісна відданість Батьківщині; суспільно значуща цілеспрямованість; моральна стійкість; готовність до самопожертви; почуття власної гідності [2]. Виховання зазначених компонентів у Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді визначається метою патріотичного виховання, яке розглядається як «складова частина національного, головною метою якого є становлення

самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин» [3, с. 5]. У Концепції національно-патріотичного виховання студентів національне виховання характеризується як «історично зумовлена і створена самим народом система ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв та інших форм соціальної практики, спрямованої на організацію життєдіяльності підростаючих поколінь, виховання їх в дусі природно-історичного розвитку матеріальної і духовної культури нації» [4, с. 5].

Враховуючи психологічні та вікові можливості дітей дошкільного віку, з огляду на представлені тлумачення понять «патріотизм», «патріотичне виховання», «національне виховання» вважаємо що в контексті виховання дітей дошкільного віку доцільно вживати поняття «патріотичне виховання». Таким чином, патріотичне виховання дітей дошкільного віку розглядаємо як цілеспрямовану, систематичну взаємодію учасників освітнього процесу з метою формування у вихованців патріотичних почуттів, усвідомлення власної приналежності до українського народу та майбутнього своєї держави. Дослідниця Л. Шкретієнко виокремлює основні напрями виховання патріотичних почуттів: народознавчий (суб'єктивне ставлення до батьків, родини роду, народу); українознавчий (ціннісне ставлення до духовного світу своєї нації: історії, культури, мови, традицій, звичаїв, символів); красзнавчий (суб'єктивне ставлення до місця народження, проживання, знання про вулицю, місто, край, природу) [5, с. 63–64].

У листі МОН України «Про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році» зазначається, що формування патріотизму в українському суспільстві залишається першочерговим завданням для системи освіти України [6].

Отже, при конструюванні та організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти варто враховувати, що патріотичне виховання спирається на загальнопедагогічні (дитиноцентризм, природовідповідність, культуровідповідність, гуманізм, врахування вікових та індивідуальних особливостей) та спеціальні (принцип національної свідомості, принцип самоактивності й саморегуляції, принцип полі-

культурності, принцип соціальної відповідності, принцип історичної і соціальної пам'яті, принцип міжпоколінної наступності) принципи виховання. Основним освітнім орієнтиром у діяльності закладу дошкільної освіти є Базовий компонент як Державний стандарт дошкільної освіти України (БКДО). З огляду на зазначене вище, виокремимо у змісті БКДО завдання патріотичного виховання дітей дошкільного віку. В освітній лінії «Дитина в соціумі» зазначено такі завдання: формування уявлення у дитини про країну, народи, нації, суспільство, людство; виховання готовності сприймати соціальний досвід, робити добрі вчинки. Завдання патріотичного виховання відображені в освітній лінії «Дитина у природному довкіллі»: формування моральних норм гуманної взаємодії з природним довкіллям; виховання любові до природи, рідного краю. Освітня лінія «Дитина у світі культури» представлена такими завданнями патріотичного виховання: залучення дітей до надбань національної культури; формування ціннісного ставлення до українських мистецьких традицій та творів українських митців; виховання інтересу до українського декоративно-прикладного мистецтва. В освітній лінії «Гра дитини» виокремлено завдання знайомити з українськими народними іграшками та місцями їх виготовлення. А в освітній лінії «Мовлення дитини» висувається завдання формувати уявлення в дітей про українську мову як державну, вміння вести діалог, використовуючи етикетну українську лексику. Окреслені у БКДО завдання патріотичного виховання конкретизовані та систематизовані за віковими групами дітей (молодша, середня, старша) в чинних комплексних освітніх програмах розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку [8].

Завдання патріотичного виховання відображені також у парціальній програмі національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина», мета якої полягає у «вихованні національно-патріотичної особистості дитини в дошкільному віці; забезпечення освітнього процесу відповідною інформацією, змістом, методичними складниками, практичними порадами» [8, с. 9].

У листі МОН України «Про організацію національно-патріотичного виховання у дошкільних навчальних закладах» підкреслено, що патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти здійснюється «через різні складники організації діяльності закладу, окреслюється у його річному плані роботи,

перспективних і календарних планах освітньої роботи і охоплює усіх учасників освітнього процесу» [9]. Аналіз науково-методичної літератури та практичний досвід дають змогу виокремити форми організації патріотичного виховання дітей дошкільного віку: заняття, екскурсії, свята і розваги, ігрова діяльність, оповідальні години тощо.

Серед дієвих методів і форм організації патріотичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти М. Спіхіна та Н. Курило називають екскурсії вулицями рідного міста, до історичних пам'яток, визначних місць, розповіді вихователя, бесіди з цікавими людьми, узагальнюючі бесіди, розгляд ілюстративних матеріалів, читання та інсценування творів художньої літератури, заняття; ігри; розв'язання проблемних ситуацій, запрошення членів родин у дитячий садок, спільні з родинами виховні заходи, зустрічі з батьками за межами дошкільного закладу, за місцем роботи, участь у громадському житті міста тощо [10, с. 96–99].

Авторський колектив парціальної програми національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина» підкреслює, що в патріотичному вихованні дошкільників пріоритетна роль належить активним методам, що ґрунтуються на взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини і сприяють розвитку ініціативи і творчості, а серед методів патріотичного виховання виокремлює такі: спостереження в поєднанні з художніми засобами (художні, музичні твори, репродукції картин тощо); екскурсії (видатні місця, музеї, виставкові зали); бесіди (із використанням прийомів порівняння, звернення до досвіду, індивідуальних завдань); безпосередня участь дітей в охороні довкілля; участь у народних традиційних святах; використання усіх жанрів фольклору; ознайомлення з народно-ужитковим мистецтвом [8].

Таким чином, окреслимо засоби патріотичного виховання: природа рідного краю, рідна мова, державна і народна символіка; фольклор; народні ігри та іграшки; національне мистецтво; народний календар; родинно-побутова культура; народні традиції та ін. Серед засобів патріотичного виховання Л. Шкрібтієнко виокремлює художню літературу, оскільки «в літературі відображається прагнення, ідеали, героїчні вчинки народу, замальовуються картини народного побуту, праці – усе, що потрібно для наслідування та перенесення у практичне життя» [5, с. 88].

Розглядаючи ТРВЗ як засіб формування любові до рідного міста, О. Олексюк та С. Заволока виокремлюють педагогічні умови патріотичного виховання дітей дошкільного віку, серед яких: створення педагогом розвивального комфортного середовища; компетентне керівництво ігровою діяльністю з боку дорослого, створення різних моделей життєвих ситуацій; поглиблення знань дітей про рідне місто; реалізація конструктивної взаємодії педагогів і батьків [11]. Поділяючи думку О. Олексюк та С. Заволоки, вважаємо за доцільне підкреслити, що основою патріотичного виховання, на нашу думку, є дотримання діяльнісного підходу у взаємодії з дошкільниками. До прикладу, природа рідного краю буде ефективним засобом патріотичного виховання, якщо діти не просто будуть спостерігати за об'єктами живої та неживої природи, а будуть залучені до активного догляду за найближчим природним довкіллям: догляд за квітами на квітнику, захист дерев від шкідників, виготовлення годівничок взимку для птахів та поїлок для комах влітку, прибирання навіть маленької галявинки в найближчому сквері, парку, лісі. Адже все, що навколо, – то «дім» кожного з нас, а любов до рідного дому проявляється щирою щоденною турботою про нього. Аналіз досвіду діяльності закладів дошкільної освіти дозволяє стверджувати поширення явища створення

педагогічними колективами загальноосвітніх або ж групових міні-музеїв із метою подальшого використання їх як засобу патріотичного виховання. Щоб експонати мінімузею сприяли реалізації завдань патріотичного виховання, вихованці мають брати активну участь у створенні такого музею, розпочинаючи від ідеї створення, вибору тематики, планування подальших дій, пошуку експонатів та аргументованих доводів, чому саме цьому експонату буде надано почесне місце в нашому мінімузеї. Висновки і пропозиції. Отже, патріотичне виховання дітей дошкільного віку – одна з актуальних проблем системи дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Вивченню спектра дієвих засобів, методів та прийомів виховання патріотичних почуттів присвячено роботи багатьох сучасних науковців. Незважаючи на це, проблема виховання діяльнісного патріотизму в дошкільників продовжує перебувати у фокусі наукових досліджень та практичних пошуків.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні ефективності активних форм взаємодії педагогів із родинами вихованців як обов'язкової умови патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бех. І. Патріотизм: сучасні ознаки та орієнтири виховання. Рідна школа. 2015. № 1-2. С. 3–6.3.
2. Кулішенко Л.А. Проблеми національного виховання у засобах масової інформації : Навчальний посібник. Суми : СумДУ, 2007. 173 с.
3. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154 (дата звернення: 10.03.2020)
4. Концепція національно-патріотичного виховання студентів Донбаської державної машинобудівної академії. Краматорськ : ДДМА, 2017. 18 с.
5. Шкретієнко Л.П. Виховання патріотичних почуттів у дітей старшого дошкільного віку засобами художньої літератури : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Одеса, 2019. 298 с.
6. Лист МОН України «Про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році».
7. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Дошкільне виховання. 2012. № 7. С. 3–23.
8. Каплуновська О.М., Кичата І.І., Палець Ю.М., Рейпольська О.Д. «Україна – моя Батьківщина»: Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 72 с.
9. Лист МОН України «Про організацію національно-патріотичного виховання у дошкільних навчальних закладах» URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKMTZFNm9obmZoTjg/view> (дата звернення: 10.03.2020)
10. Єпіхіна М.А., Курило Н.О. Формування основ патріотичного виховання у дошкільників засобами народознавства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Випуск 1 (40). С. 96–99.

11. Олексюк О., Заволока С. Формування любові до рідного міста у дітей старшого дошкільного віку. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2017. № 4 (59). С. 380–385.

Стаття надійшла до редакції
10 травня 2023

РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

УДК 373.2(477)''199/200''

КЛЮЧКІВСЬКА КАРИНА

студентка заочного відділення Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article highlights the peculiarities of the development of preschool education in the pedagogical space of Ukraine, in particular, the problems of the formation and development of preschool education in Ukraine in pedagogical science are revealed, the specifics of the development of preschool education are analyzed, and the issue of professional training of preschool education specialists is characterized.

Key words: preschool education, preschool education institutions, synthetic periods, professional training.

Постановка проблеми. Інтеграція вітчизняної освіти в європейський і світовий освітній простір перед суспільством та освітою сприяє розвитку новим стратегічним завданням. Розвиток сучасної освіти України передбачає зміни у діяльності освітніх установ, наявних педагогічних систем, переосмислення суспільних цінностей, що впливають на мету і зміст освітнього процесу. Головним завданням дошкільної освіти нині визначається забезпечення належних умов для своєчасного становлення і повноцінного розвитку компетентної та творчої особистості, починаючи з раннього дитинства. Дошкільна освіта є фундаментом цілісного розвитку особистості, базою творення нового освітнього процесу. Визначення і розв'язання пріоритетних завдань дошкільної освіти буде більш конструктивним за умови звернення до історичного досвіду її розвитку. Вимогою часу стає врахування історичного аспекту проблеми, що здійснюється засобами аналізу нагальних освітніх питань та актуалізації сфери педагогічних досліджень. Більш докладний та системний аналіз змін, що відбувалися впродовж розбудови галузі, сприятиме усвідомленню передумов виникнення проблем і суперечностей у сучасній дошкільній освіті. Це дасть змогу спрогнозувати шляхи виходу із ускладнень, застосовуючи не тільки інновації, а й кращі надбання минулого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми дошкільної освіти в різні часи широко висвітлювалися представниками вітчизняної і зарубіжної педагогічної думки. Історичний аспект проблеми становлення вітчизняної системи освіти було розглянуто науковцями Л. Березівською, В. Курило,

Сухомлинською та ін. Проблеми розвитку дошкільної педагогіки проаналізовано в дисертаційних роботах Т. Бондаренко, О. Донченко, Н. Лазарович, М. Мельничук, Т. Пантюк, Т. Степанової та ін. Розвиток суспільного дошкільного виховання в окремих регіонах України відображено в дослідженнях Л. Артемової, О. Бондар, Т. Слободянюк, І. Улюкаєвої та ін. Дидактичні основи організації дошкільної освіти та діяльності дошкільного навчального закладу розроблено в працях Г. Воробей, О. Кононко, В. Левків, О. Усової та ін. Питанням підготовки вихователів закладів дошкільної освіти присвятили свої дослідження Я. Квасецька, І. Ларіна, К. Лисяк, Т. Слобаденюк. Аналіз досліджень та публікацій засвідчив глибоке вивчення науково-педагогічних аспектів розвитку дошкільної освіти України. Він дав змогу виявити, що в сучасній педагогічній теорії та практиці накопичено досить ґрунтовний матеріал з проблем дошкільної освіти.

Мета статті. Аналіз сучасних наукових досліджень та стану досліджуваної проблеми становлення і розвитку дошкільної освіти України у педагогічній науці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дошкільна освіта не завжди була в центрі уваги педагогічної науки. Однією з перших робіт, яка присвячена розбудові галузі, є книга видатного українського педагога С. Русової «Дошкільне виховання», датована 1918 роком. З 20-х років XX століття проблемі розвитку дошкільної галузі надається все більше уваги. Публікуються статті та різноаспектні оглядові публікації, в яких вказано про необхідність розбудови дошкільної ланки освіти, розглядаються принципи організації роботи